

Sygn. akt VIII U 2360/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 10 lipca 2015 r. w Gliwicach

sprawy M. K. (1)- (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o podleganie pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu

na skutek odwołania M. K. (1)- (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 26 września 2014 r. **nr** (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż M. K.-K. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. poczynając od 20 stycznia 2014 r.,
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Z. na rzecz ubezpieczonej M. K. (2) 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 2360/14

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 26 września 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na podstawie art. 83 ust. 1, art. 38 ust. 1 pkt 1 oraz art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 121) stwierdził, że ubezpieczona M. K. (2) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 20 stycznia 2014r. z tytułu zgłoszenia do tych ubezpieczeń jako pracownik zatrudniony przez (...) Sp. z o.o. w G., jako płatnika składek.

W uzasadnieniu ZUS zakwestionował ważność umowy o pracę pomiędzy M. K. (2), a płatnikiem składek (...) Sp. z o.o. w G.. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że okoliczności związane z zatrudnieniem odwołującej uzasadniają zakwestionowanie przez organ rentowy ważności umowy o pracę.

Odwołania od powyższej decyzji wnieśli M. K. (1) - (...) Sp. z o.o. w G. domagając się jej zmiany poprzez stwierdzenie, iż M. K. (2) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 20 stycznia 2014r. Podniesiono, iż odwołująca M. K. (2) faktycznie pracę podjęła i ją świadczyła na rzecz spółki (...) do momentu przejścia na zwolnienie lekarskie, szczegółowo uzasadniając swoje stanowisko.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

(...) Sp. z o.o. w G. zajmuje się hurtową sprzedażą peruk. Spółka powstała w 2009 roku. Prezesem zarządu jest J. G.. R. L. (1) jest prokurentem. Firma zatrudnia dwóch specjalistów ds. handlowych, przedstawiciela handlowego i dyrektora handlowego.

W dniu 20 stycznia 2014r. odwołująca M. K. (2) zawarła umowę o pracę z płatnikiem składek (...) Sp. z o.o. w G. na czas określony do 19 stycznia 2016r. w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku Asystentka Zarządu z wynagrodzeniem 4.210,18 złotych brutto miesięcznie.

Powodem zatrudnienia odwołującej był rozwój formy, który wiązał się ze zwiększoną ilością obowiązków takimi jak wyjazdy i rozmowy z kontrahentami.

Odwołująca podjęła zatrudnienie z dniem 20 stycznia 2014r. Do jej podstawowych zadań i czynności należało kontakt z kontrahentami krajowymi i zagranicznymi, nadzór nad działem handlowym, analiza realizacji wniosków na peruk przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Dodatkowo odwołująca M. K. (2) od 1 października 2008r. do nadal pozostaje w zatrudnieniu w spółce cywilnej (...) jako specjalista ds. handlowych. Wspólnikami spółki są J. G. i R. L. (1).

Odwołująca M. K. (2) posiada wykształcenie wyższe. W 2011 roku ukończyła Politechnikę (...), Wydział Organizacji i (...) na kierunku Administracja w specjalności Administracja Publiczna uzyskując tytuł licencjata. Nadto w 2013 roku ukończyła Politechnikę (...), Wydział Organizacji i (...) na kierunku (...) w specjalności (...) Przedsiębiorstwem uzyskując tytuł magistra. Biegle zna język angielski.

W praktyce swoje obowiązki na rzecz formy (...) odwołująca wykonywała w biurze firmy (...). Pracę świadczyła 8h dziennie tj. od godz. 8 do 16. Biura spółek (...) znajdują się w tym samym budynku.

Odwołująca odbyła wstępne szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

W dniu 20 stycznia 2014r. uzyskała zaświadczenie lekarskie wystawione przez lekarza medycyny pracy o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku asystentki zarządu.

Płatnik składek zgłosił odwołującą do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych jako pracownika od 20 stycznia 2014r.

W dacie podjęcia zatrudnienia odwołująca wiedziała, iż jest w ciąży. W momencie zawierania umowy o pracę czuła się dobrze i świadczyła codziennie pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. Pracodawcę poinformowała o ciąży dopiero w 5 miesiącu ciąży.

M. K. (2) od 24 kwietnia 2014r. miała orzeczoną czasową niezdolność do pracy. Pracodawca wypłacił jej wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy za okres od 24 kwietnia 2014r. do 26 maja 2014r., a w organie rentowym odwołująca złożyła wniosek o wypłatę świadczenia z ubezpieczenia chorobowego za okres od 27 maja 2014r.

Od dnia porodu odwołująca korzystała z urlopu macierzyńskiego, po zakończeniu którego zamierza wrócić do pracy w spółce (...).

W czasie przebywania odwołującej na zasiłku chorobowym i urlopie macierzyńskim, obowiązki odwołującej przejęła J. G.. Nadto w firmie (...) została zatrudniona pracownica I. K. na stanowisko specjalista ds. handlowych.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyjaśnień odwołującej M. K. (2) słuchanej w charakterze strony (nagranie z rozprawy z dnia 10 lipca 2015r. 4 min. 00 sek. i n.), zeznań świadków S. S. i R. L. (2) (zapis rozprawy z dnia 15 kwietnia 2015r., 10 min. 25 sek. i n.), akt Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., w tym z akt kontorli dołączonych do akt sprawy.

Sąd dał w całości wiarę wyjaśnieniom odwołującej oraz zeznaniom świadków, ponieważ są one obiektywne, logiczne i wzajemnie się potwierdzają, przedstawiając rzeczywisty przebieg pracy i zakres obowiązków odwołującej, a także przyczyn jej zatrudnienia i korespondują z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym .

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania M. K. (1) - (...) Sp. z o.o. w G., zasługują na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt. 1 i art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 121 ze zm.), zwanej dalej Ustawą, pracownicy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu. Obowiązkowym ubezpieczeniom pracownicy podlegają od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania (art. 13).

Art. 8 pkt 1 Ustawy stanowi, iż za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem, że jeżeli pracownik spełnia kryteria określone dla osób współpracujących, o których mowa w ust. 11 - dla celów ubezpieczeń społecznych jest traktowany jako osoba współpracująca.

Zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa pojęcia pracownik i zatrudnienie nie mogą być interpretowane na użytek ubezpieczeń społecznych inaczej niż interpretuje je akt prawny określający prawa i obowiązki pracowników i pracodawców - Kodeks pracy (tak też Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 30 maja 2005 r., sygn. akt III AUa 283/2005). Podkreślić też należy, iż stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. – tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 stycznia 2005 r., sygn. akt II UK 141/2004, publik. OSNP 2005/15 poz. 235, Monitor Prawniczy 2006/5 str. 260).

Kwestia sporna w niniejszej sprawie sprowadza się do tego, czy stan faktyczny ustalony w tej konkretnej sprawie, a wynikający z wyjaśnień stron, zeznań świadków jak również z dowodów z dokumentów pozwala na uznanie, że umowa o pracę z dnia 20 stycznia 2014r. zawarta między odwołującą spółką jako płatnikiem składek, a odwołującą M. K. (2) była czynnością prawną pozorną w rozumieniu art. 83 k.c. mającą na celu obejście przepisów prawa – tak jak to twierdzi organ rentowy w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji – czy też nie i jakie są tego przyczyny.

W tym miejscu trzeba wskazać, że pozornosc oświadczenia woli (art. 83 § 1 k.c.) została potraktowana przez ustawodawcę jako wada oświadczenia woli, nie dotyczy więc oświadczeń wiedzy. Jest to jednak wada szczególnego rodzaju, bo dotycząca oświadczenia złożonego

świadomie i swobodnie dla pozoru drugiej stronie, która o takim oświadczeniu wie i na to się zgadza (tak - Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 czerwca 1971r., II CR 250/71, nie publikowany).

Z kolei w wyroku z dnia 23 czerwca 1986r., I CR 45/86 (nie publikowanym) Sąd Najwyższy zdefiniował pozorność jako „wadę oświadczenia woli polegającą na niezgodności między aktem woli, a jej przejawem na zewnątrz, przy czym strony zgodne są co do tego, aby wspomniane oświadczenie woli nie wywoływało skutków prawnych”. Nie można też przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadomie to przyjmował (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2001r., II UKN 258/00, OSNP z 2002r., Nr 21, poz. 527).

Sąd podziela w pełni stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 1 czerwca 2010r., II UK 34/10 iż „o czynności prawnej sprzecznej z ustawą lub mającej na celu obejście ustawy można mówić tylko wtedy, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie ma na celu obejścia prawa dokonanie czynności prawnej dla osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowego oraz wypadkowego i chorobowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń, nie jest obejściem prawa.”

Należy też podnieść, iż uznanie, że umowa o pracę zawarta z kobietą w ciąży jest pozorna prowadziłoby do wprowadzenia w praktyce zakazu zawierania umów o pracę z ciężarnymi, co byłoby sprzeczne z podstawową zasadą prawa pracy określoną w art. 113 k.p. wprowadzającym zakaz jakiegokolwiek dyskryminacji w stosunkach pracy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 29 kwietnia 1999r., III AUa 49/99, OSA z 2000r., z. 3, poz. 11). Nadto zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 6 lutego 2006r III UK 156/05 ”Samo zawarcie umowy o pracę w okresie ciąży, nawet gdyby głównym motywem było uzyskanie zasiłku macierzyńskiego nie jest naganne, ani tym bardziej sprzeczne z prawem.” Natomiast w wyroku Sądu Najwyższego z dn. 9 sierpnia 2005r., III UK 89/05 stwierdzono, że „skorzystanie z ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym jest legalnym celem zawierania umów o pracę.”

Przechodząc od powyższych rozważań na grunt niniejszej sprawy trzeba więc wskazać, iż postępowanie przeprowadzone przez Sąd w żadnym wypadku nie wykazało, że umowę o pracę zawartą między odwołującą spółką, a odwołującą M. K. (2) można uznać za czynność prawną pozorną ani też czynność mającą na celu obejście prawa.

Nadto – co istotne – w niniejszej sprawie nie doszło do naruszenia przepisu art. 22 § 1 k.p., ponieważ M. K. (2) zobowiązała się i świadczyła pracę określoną w umowie o pracę na rzecz pracodawcy (...) Sp. z o.o. w G. za co otrzymywała ustalone w umowie o pracę wynagrodzenie. W takiej sytuacji niewątpliwie posiadała status pracownika, zaś zawarta w dniu 20 stycznia 2014r. między stronami umowa o pracę nie może być uznana za czynność prawną pozorną (art. 83 § 1 k.c.), bądź też sprzeczną z prawem lub mającą na celu obejście prawa (art.58 § 1 k.c.), co w konsekwencji powodowałoby jej nieważność.

Organ rentowy będący stroną tego procesu w toku postępowania nie przejawiał żadnej inicjatywy dowodowej, aby wykazać, że jego twierdzenia zawarte w zaskarżonej decyzji i jej uzasadnieniu polegają na prawdzie, a nie stanowią jedynie jednej z szeregu możliwych wersji – w tym przypadku korzystnej dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.. O pozorności umowy nie może świadczyć jedynie fakt, iż odwołująca była w ciąży. Sąd w pełni dał wiarę zeznaniom świadków, którzy w sposób przekonujący przedstawili rzeczywisty przebieg pracy i zakres obowiązków odwołującej.

Utworzenie konkretnego stanowiska i zatrudnienie pracownika celem realizacji zadań przypisanych do tego stanowiska leży w sferze samodzielnych decyzji pracodawcy, który ponosi wszelkie konsekwencje wynikające z podjętej decyzji (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 lutego 2006r., sygn. akt III AUa 577/05, Prawo Pracy z 2006r., (...), poz. 41).

Nie można też pominąć faktu, iż praktycznie niemożliwe jest ocenienie wartości pracy konkretnego pracownika dla jego pracodawcy, ponieważ nie decydują o tym wyłącznie kryteria obiektywne, a poza tym stanowi to niedozwoloną ingerencję w prawa przedsiębiorcy do ustalania wynagrodzenia za pracę, oczywiście z wyłączeniem sytuacji gdy mamy do czynienia z wyzyskiem, czy naruszaniem praw pracowniczych wynikających z przepisów kodeksu pracy, obowiązujących ustaw i aktów prawnych niższej rangi regulujących te kwestie (np. prawa do godnego wynagrodzenia itp.).

Przeprowadzone postępowanie wykazało, iż u odwołującego płatnika składek w momencie zawierania umowy o pracę z odwołującą, istniała potrzeba zatrudnienia osoby, która zajęłaby się szeroko pojętymi sprawami firmy. Odwołująca już wcześniej uczestniczyła w podejmowaniu decyzji odnośnie spraw spółki. Nie jest również tak jak twierdzi organ rentowy, że odwołująca M. K. (2) w odwołującej spółce pracowała niedługo i w krótkim okresie skorzystała ze zwolnienia lekarskiego, zatem nie wykonywała konkretnej pracy. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, iż odwołująca faktycznie podjęła zatrudnienie i wykonywała swoje obowiązki codziennie. Natomiast krótki czas pracy odwołującej był podyktowany jej stanem zdrowia, przy czym odwołująca mogła się spodziewać, że będzie mogła dłużej pracować. Nie można zatem mówić, że krótkotrwała realizacja tej umowy przesądza o jej zawarciu dla obejścia prawa i nieważności tej umowy.

W tym zakresie Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 czerwca 2008r., w sprawie III AUa 536/08 (Lex nr 470351), zgodnie z którym krótkotrwałe wykonywanie pracy, nawet ze stosunkowo wysokim wynagrodzeniem, nie może stanowić podstawy do uznania zawartej umowy o pracę za nieważną i prowadzić do uznania, że brak jest podstaw do objęcia pracownika ubezpieczeniem społecznym.

Reasumując: według oceny Sądu w dniu 20 stycznia 2014r. doszło do zawarcia między odwołującą M. K. (2), a płatnikiem składek (...) Sp. z o.o. w G., umowy o pracę, która na pewno nie była czynnością prawną pozorną w rozumieniu art. 83 § 1 k.c., a tym samym nieważną, bądź zmierzającą do obejścia prawa w rozumieniu art. 58 § 1 k.c., zatem może stanowić podstawę do objęcia odwołującej ubezpieczeniami społecznymi, a przyczyny takiego stanowiska zostały omówione wcześniej.

Mając powyższe na uwadze, z mocy powołanych przepisów i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd orzekł jak w pierwszym punkcie wyroku. O kosztach orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 11 ust 2 i § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) w punkcie drugim orzeczenia.

(-)SSO Grażyna Łazowska